

ПРЕС КЛИПИНГ

22.октобар 2020.

НАСЛОВИ

Плате запослених у јавном сектору требало би да прате раст инфлације(str.3)

Dve trećine mladih NE ZARAĐUJE, polovina očekuje platu veću od 80.000 dinara(str.4)

Plate u javnom sektoru SIGURNO ĆE BITI VEĆE, a sada su obelodanjeni i novi detalji(str.5)

U problematičnoj privatizaciji Sartida jedino kupac nije bio sporran(str.6)

Ivan Sekulović: Siromašne države kao Srbija nisu potrebne Evropskoj uniji(str.8)

Плате запослених у јавном сектору требало би да прате раст инфлације

Има смисла да повећање буде приближно расту цена на мало, а све више од тога било би неодговорна политика

Запослени у јавном сектору добиће повећање плата од 1. јануара следеће године. За колико не зна се, али је најављено да ће раст зарада бити мањи него прошле године када су повећане од осам до 12 одсто. За овај потез добијено је зелено светло Међународног монетарног фонда (ММФ), који је протекле недеље одржао виртуелне састанке са властима Србије, с тим што се у њиховом саопштењу наводи да та корекција треба да буду ограничена.

Синиша Мали, министар финансија рекао је да ће у наредних неколико дана бити познато за колико процената ће плате бити повећане.

– Неће то бити проценат као прошле године, али ће сигурно бити повећања плата у јавном сектору – наговестио је Мали.

Један од закључака ММФ-а је да ће пад српске привреде у 2020. бити минус 1,5 одсто, а за следећу годину предвиђа раст од око пет одсто, док су наше прогнозе шест процената, казао је Танјугу министар финансија.

Милојко Арсић, професор Економског факултета, рекао је да повећање плата у јавном сектору треба вредновати како са становишта буџетских могућности, тако и са становишта правичности. Са становишта буџетских могућности повећање плата које би било веће од два одсто, утицало би на раст фискалног дефицита и истискивање других буџетских позиција расхода.

– Има смисла да повећање буде приближно једнако инфлацији. Све преко тога било би неодговорна политика имајући у виду да су могући неки нови ванредни расходи, пошто ми не знамо како ће се епидемија развијати у наредној години. Влада може да одлучи и другачије, али последица тога била би неповољна како са становишта утицаја на буџетски дефицит тако и са становишта правичности будући да запослени у јавном сектору треба да деле судбину друштва. У приватном сектору нема раста плата. Мала је вероватноћа да ће га бити и у наредној години – навео је Арсић.

Упитан како је ММФ дао зелено светло наш саговорник је одговорио да не верује да је ММФ то радо прихватио. Вероватно нису хтели да доводе у питање целокупан договор и направљен је компромис да буде неко повећање, али да не буде велико.

Економиста Саша Ђоговић, аутор билтена Макроекономска кретања, казао је да није ММФ баш толико независан и да у неким случајевима гледа и кроз прсте. Некад зажмури на једно, а некада и на оба ока.

– Повећање плата је могуће, ако се држава поново задужи. Несврсисходно је у условима када имате пад БДП-а, без обзира на то да ли је он био 0,1 одсто, један или два процента, да идите на повећање потрошње кроз раст зарада и то у целокупном јавном сектору. У овом случају могла би да иде одређена награда здравственим и евентуално просветним радницима, али ја не видим разлог зашто да иде безбедносном сектору – рекао је Ђоговић.

Небојша Атанацковић, почасни председник Уније послодаваца, сматра да је непримерено сада разговарати о повећању плата у јавном сектору. Повећање би могло да буде само у складу са растом инфлације и ништа више од тога.

– Не би смело да се размишља о повећању плата када цела ова година уместо да има раст од четири или пет одсто имаће пад бруто друштвеног производа. Све плате, које су повећане у овој години, само су чист трошак. Има оправдања само да се повећају у нивоу раста БДП, а како је он изостао и како ће бити у малом паду то би било преплаћено. Даље повећање зарада у јавном сектору неко мора да финансира. Јавни сектор је у претходне три године имао повећања више од осам одсто, а раст БДП-а био је четири одсто и ту смо већ прешли реалности – нагласио је Атанацковић и додао да није у реду да се плате у јавном сектору које су иначе више у просеку за око 20 одсто него у реалном и даље повећавају.

Просечна плата у јавном сектору у јулу ове године износила је 68.144 динара. Просек у администрацији је 69.940 динара, у образовању и култури 64.050, а у здравству и социјалној заштити 66.356 динара. Просечна плата у јавним предузећима износила је 81.107 динара, а у локалним комуналним 59.663.

Dve trećine mladih NE ZARAĐUJE, polovina očekuje platu veću od 80.000 dinara

Т.К.

Prosečna plata u aprilu 2020. godine iznosila je 58.932 dinara, a kao jedan od razloga za nezadovoljstvo standardom u Srbiji izdvaja se razlika između onoga što mladi očekuju i onoga što je realnost, navodi se u izveštaju o položaju i potrebama mladih Krovne organizacije mladih Srbije.

Prema zvaničnim podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, broj mladih koji su nezaposleni u maju 2020. godine iznosio je 104.702 osobe, što znači da su praktično jednu petinu ukupno nezaposlenih u Republici Srbiji činili mladi uzrasta od 15 do 30 godina, piše Bizlife.

Podaci Krovne organizacije mladih koje je ova organizacija idvojila kao zabrinjavajuće odnose se na mesečnu zaradu ispitanika. Tek nešto više od 10 odsto mladih ima zaradu veću od prosečne u Srbiji, 23 odsto ima manju zaradu od prosečne, a čak 63,5 odsto uopšte ne zarađuje.

Polovina mladih je uglavnom zadovoljna svojim poslom, navodi se izveštaju, a zajedno sa onima koji su veoma zadovoljni, oni čine tročetvrtinsku većinu, što predstavlja jedan od ohrabrujućih indikatora kad je reč o položaju mladih na tržištu rada.

Međutim, kada su u pitanju najvažniji faktori kod zaposlenja, na ubedljivom prvom mestu našla se zarada sa 90,3 odsto, a odmah iza nalazi se mogućnost za napredovanje (78,2 odsto), radno vreme (63,4 odsto) i mogućnost za učenje (55,7 odsto).

Budući da plata predstavlja najvažniji faktor, iz Krovne organizacije mladih Srbije istakli su da je bitno videti koliku platu mladi smatraju dovoljnom za pristojan život u Srbiji.

"Vrlo mali broj mladih bi se zadovoljio platom nižom od 65.000 dinara, a većina iznos između 65.000 i 100.000 smatra dovoljnim za pristojan život. Prosečna plata za april 2020. u Srbiji, međutim, iznosila je 58.932 dinara", napisano je u izveštaju.

Kao jedan od razloga za nezadovoljstvo standardom u Srbiji u tekstu se navodi razlika između onoga što mladi očekuju i onoga što je realnost.

Kada je u pitanju procentualni prikaz očekivanja mladih u pogledu visine plate, najzastupljenije su težnje ka plati u iznosu od 65.000 do 80.000 dinara (34 odsto), a odmah iza nalazi se plata u rasponu od 80.000 do 100.000 dinara (33,4 odsto).

Srednji procenat očekivanja rezervisan je za plate od 100.000 do 150.000 dinara (17 odsto) i za raspon od 50.000 do 65.000 dinara (9,7 odsto). Najmanji procenti beleže se za plate preko 150.000 dinara (4,6 odsto) i u rasponu od 35.000 do 50.000 dinara (1,3 odsto).

Postoji statistički značajna razlika u odgovorima mladih iz različitih regiona, odnosno između regiona Beograda i regiona Zapadne i Centralne Srbije i Južne i Istočne Srbije, navodi se u izveštaju.

U tom pogledu, u Beogradu najveći procenat (35 odsto) mladih se izjasnio da im je za život dovoljna plata od 80.000 do 100.000, što je zabeleženo i u Vojvodini (35,7 odsto).

Mladi iz ostalih delova Srbije kao najpoželjniju izdvojili su platu u visini od 65.000 do 80.000 dinara. U regionu Istočne i Južne Srbije taj procenat iznosi 36,1 odsto, dok je za region Centralne i Zapadne Srbije on nešto viši i iznosi 37,3 odsto, navedeno je u izveštaju Krovne organizacije mladih Srbije.

Plate u javnom sektoru SIGURNO ĆE BITI VEĆE, a sada su obelodanjeni i novi detalji

S. L.

Narednih dana biće poznato koliko će biti povećanje plata u javnom sektoru iduće godine, najavio je danas ministar finansija Siniša Mali i poručio da je javni dug pod kontrolom i da je trenutno na 57 odsto BDP-a.

On je na TV Prva rekao da se MMF saglasio da Srbija ima prostora za povećanje plata i da je to dobra mera i naveo da je na tome predsednik Aleksandar Vučić insistirao u razgovorima sa predstavnicima te međunarodne finansijske institucije.

Podsetio je da su ove godine plate povećane za skoro 10 odsto, a da će za narednu godinu to povećanje biti nešto manje.

"Trebalo da shvatimo kakvo je ekonomsko čudo urađeno u par godina, jer u ovom trenutku govorimo i o povećanju plata, zadržavamo makroekonomsku stabilnost, govorimo o stopama rasta preko šest odsto sledeće godine", rekao je Mali.

Mali, koji će ostati ministar finansija i u novoj vladi, kaže da će od 1. januara 2021. biti povećana minimalna cena rada za 6,6 odsto, a penzije 5,9 odsto.

Naveo je da ostaje cilj da krajem 2025. prosečna plata u Srbiji bude 900 evra, a penzija 430 ili 440 evra.

Plate rasle i do 15 odsto

Podsetimo, u novembru 2019. godine zarade u javnom sektoru su povećane u proseku za osam do 15 odsto. Najveći rast dobile su medicinske sestre i tehničari - 15 odsto, dok su doktori u zdravstvu i zaposleni u nauci i kulturi dobili povećanje od po 10 procenata.

Povišicu od devet odsto dobili su zaposleni u prosveti, sudije, tužioci, zaposleni u sudovima i tužilaštvima, kao i radnici u ustanovama socijalne zaštite i pripadnici bezbednosnih službi i snaga. Zaposleni u državnoj upravi dobili su povećanje od osam odsto.

Plate svim zdravstvenim radnicima država je ponovo povećala u aprilu ove godine, u jeku pandemije korona virusa, i to za 10 procenata.

Veću platu za pet odsto u 2019. dobili su i svi zaposleni u javnim preduzećima.

Ju-Es stil je u železari postavio visoke standarde

U problematičnoj privatizaciji Sartida jedino kupac nije bio sporran

Železara u Smederevu dva puta se našla na oglasu za prodaju, ali je i na spisku od 24 sporne privatizacije čije razrešenje Evropska unija sigurno neće dočekati.

Piše: M. N. Stevanović

Prvi put, pod tadašnjim nazivom Sartid, 2003. godine prodata je za 23 miliona dolara američkom Ju-Es stilu iz stečaja, kao imovina, dok su dugovi i višemilionski krediti ostali na teret „ljuštura“ koja ničim, do iz državne kase, nije mogla da obešteti poverioce.

Za EU, nejasna je bila transakcija koja je podrazumevala velika zahvatanje iz državnog budžeta za otplatu dugova, ali i provizije koje su pratile tu prodaju.

Ipak, Ju-Es stil je vrlo brzo podigao do tada posustalu proizvodnju čelika, u jednom trenutku je ona dostigla 2,2 miliona tona, što je granica projektovanog kapaciteta.

Pogodovala je i visoka cena na tržištu, išla je i do 1.000 dolara za tonu.

Međutim, ekonomska kriza iz 2008. ozbiljno je uzdrmala tržište čelika i limova, cene su se prepolovile i posle nekoliko godina poslovanja uz gubitke, Ju-Es stil se povukao a imovinu železare „prodao“ Srbiji za jedan dinar.

Vlada je 2016. gotovo po identičnom modelu prodala imovinu za 46 miliona evra kineskoj grupaciji HBIS i železara je promenila ime u Hestil.

Dugovanjima se opet bavilo preduzeće koje je ostalo bez kapitala, ali ovoga puta za EU je bio sporan kupac. Pribojavali su se, a i sada sumnjaju, da se preko srpske fabrike na njihovo tržište plasira jeftiniji kineski čelik, što su iz HBIS-a u više navrata demantovali.

Ipak, između te dve privatizacije postoji razlika. Željko Veselinović, predsednik sindikata „Sloga“ a svojevremeno i sam zaposlen u železari, kaže za Danas da je iz ugla radničkih prava dolazak Amerikanaca bio jedan od retkih uspešnih poteza države.

– Ju-Es stil je postavio vrlo visok standard, kakav je i inače u svim njihovim fabrikama u svetu. To je bila jedna ozbiljna sistematizacija rada, pristojne zarade i profesionalan odnos prema zaposlenima. Kada je od njih preuzeta železara, sistematizacija je praktično zadržana, plate su smanjene ali ne drastično, ali su umesto stručnjaka sposobnih da upravljaju tim sistemom, dovođeni partijski podobni koji su gledali svoj interes u fabrici u koju država ubacuje novac kao u bunar. Ogromne količine novca su se isisavale čak i sa onim stranim menadžmentom koji je navodno ošteti fabriku – objašnjava Veselinović.

Ističe da se i dolaskom HBIS-a nije mnogo toga promenilo, ali kaže i da se kinesko upravljanje i ne oseća previše, jer je u železari svega desetak njihovih menadžera.

– Upravo to budi sumnju. Amerikanci kada su kupovali fabriku, šest meseci imali su od 300 do 600 ljudi svih profila, bukvalno su snimali fabriku, proces proizvodnje, mnogi su ostali i kasnije u menadžmentu. Oni su uspostavili i korespondenciju sa društvenom sredinom. Prvo su, na iznenađenje stanovništva, uložili jako mnogo u zaštitu, ugradili su filtere za prečišćavanje vazduha, otpadnih voda i nivo zagađenja bio je kontrolisan uprkos tome što su imali dobru proizvodnju – kaže Veselinović.

Inače, građani Smedereva već duže od dve godine protestuju zbog zagađenja koje proizvodi železara.

Najugroženija su sela u neposrednoj blizini čeličane, ali se ne zna koliko prašine iz dimnjaka železare padne u njihova dvorišta, jer merne stanice koje su postavljene oko fabrike – ne rade.

U funkciji su samo dve u gradu, ali se one nalaze na lokacijama koje nisu pogođene emisijom. Inače, merne stanice postoje tek od 2016. dok se nivo zagađenja pre toga nije merio.

Na pitanje Danasa koliko je Hestil do sada uložio u zaštitu životne sredine, posebno u filtere za kontrolu isparenja koji su uzrok zagađenja okoline, iz smederevske železare odgovaraju da od dolaska u Srbiju ulažu sredstva u projekte za zaštitu životne sredine i podizanje energetske efikasnosti fabrike, a samim tim i u očuvanje prirodnih resursa.

– Kada je novi investitor došao, prioritet, uz vraćanje proizvodnog procesa, bilo je i osposobljavanje svih sistema za zaštitu životne sredine koja su zapostavljena u periodu od 2012. godine. Danas su svi filteri za kontrolu kvaliteta vazduha, kao i svi ostali sistemi za zaštitu životne sredine u funkciji. Poređenja radi, u projekte zaštite životne sredine od 2007. do 2012. godine tadašnji vlasnik je uložio 80 miliona dolara, dok je HBIS od 2017. godine do danas uložio 140 miliona dolara – navode u Hestilu.

Nadoknada

– Građani Smedereva već dugo protestuju zbog zagađenog vazduha, ali je taj problem najviše izražen u nekoliko najvećih sela, Vranovo, Ralja, Radinac, koja su neplanski nikla uz samu fabriku u vreme njene izgradnje. Njih nije moguće zaštititi. Ali, Ju-Es stil je nadoknađivao tom stanovništvu, ulagali su u vodovod, kanalizacionu mrežu, za školu, fudbalski klub. Država pre i posle njih nije radila ništa na zaštiti okoline, a to ne čine sada ni kineski partneri iako najavljuju da će ulagati u rešavanje ekoloških problema – tvrdi Željko Veselinović.

Ivan Sekulović: Siromašne države kao Srbija nisu potrebne Evropskoj uniji

Države sa visokom stopom apsolutnog siromaštva, odnosno velikim brojem stanovnika koji ne mogu da zadovolje ni osnovne životne potrebe, nisu potrebne Evropskoj uniji kao dodatni teret, rekao je danas saradnik Fondacije Centar za demokratiju Ivan Sekulović.

Piše: Beta

„U Srbiji danas svaka četvrta osoba živi u riziku od siromaštva, ali vlasti ne žele da sagledaju realnu socijalnu sliku društva i godinama odlažu uvođenje sistema socijalne karte ili slična rešenja“, rekao je Sekulović za portal sindikata „Nezavisnost“.

Dodao je da se u najnovijem Godišnjem izveštaju Evropske komisije (EK), u delu o Poglavlju 19 posvećenom socijalnoj politici i zapošljavanju kostatuje da Srbiji predstoji još mnogo posla.

Sekulović, koji je bio član pregovaračke grupe za Poglavlje 19, rekao je da najviše treba da se uradi u oblasti radnog prava, ali i u politici zapošljavanja, unapređenju socijalnog dijaloga, bezbednosti i zaštiti na radu, socijalnoj zaštiti.

On je rekao da je „možda najteža situacija u inspekcijским organima, jer je broj inspektora sve manji, umesto da se povećava“.

Uz to, kako je rekao, „pada stručni kapacitet u oblasti pripreme za Evropski socijalni fond, a to je potencijalni izvor bespovratnih sredstava za našu zemlju od čak 200 miliona evra godišnje“ .

Radno zakonodavstvo Srbije samo je, kako je rekao, delimično usaglašeno sa pravilima EU tako da Srbija treba da donese zakon o štrajku, nove zakone o radu i zaštiti zdravlja i bezbednosti na radu, da usaglasi Zakon o inspekcijama sa konvencijama Međunarodne organizacije rada...

„Prema Akcionom planu, Zakon o radu treba uskladiti sa 14 direktiva, ali je u stvarnosti taj broj još veći. Izrada Akcionog plana je trajala četiri godine, a u međuvremenu su usvojene i neke nove

direktive, poput one o ravnoteži između posla i privatnog života, koja nije obuhvaćena planom“, naveo je Sekulović.

U tom kontekstu, kako je rekao, EU je ‘pokretna meta’, a slično tome, i Međunarodna organizacija rada stalno unapređuje svoje standarde, pa je tako prošle godine usvojena konvencija o nasilju i zlostavljanju na radu, a Srbija nije još ratifikovala ni sve relevantniju Međunarodnu konvenciju o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica.

Prema njegovim rečima posebno će biti teško usaglasiti različite interese kada se bude pristipilo izmenama Zakona o radu.

To je, kako je rekao, sistemski zakon u oblasti radnog prava koji će svakako morati da bude glavni predmet usklađivanja sa pravom EU.

Prema njegovim rečima Vlada Srbije se obavezala članicama EU na to da će ga usvojiti do kraja 2021. godine, a i sindikati i poslodavci se slažu da postojeći pravni okvir nije u celosti adekvatan za suočavanje sa izazovima u svetu rada u 21. veku.

„Ono gde se razilaze deluje kao fundamentalna i, reklo bi se, nepremostiva prepreka: da li će izmene ići dalje ka slabljenju pravne zaštite svih kategorija radnica i radnika, ili će biti napravljen zaokret u suprotnom smeru“, rekao je Sekulović.

EK, kao i ranijih godina, ukazuje da, prema njegovim rečima, nema napretka ni u socijalnom dijalogu, a posebno se ukazuje na slabo učešće socijalnih partnera u kreiranju javnih politika.

Godinama se, kako je rekao, najslabije ocene u izveštaju u ovom poglavlju odnose na socijalni dijalog, a ne tako davno po prvi put su sindikati bojkotovali rad Socijalno-ekonomskog saveta, iz nemoći da očuvaju smisao postojanja tog tela.

„Kada Vlada ni najvažnije propise i dokumente javnih politika ne dostavlja sindikatima na mišljenje, ne treba ni najmanje da čudi to što oni nisu konsultovani ni tokom osmišljavanja mera u kontekstu pandemije“, rekao je Sekulović.

On je u svojoj analizi Nacrta Strategije za period 2019-2025. imao brojne primedbe i predloge, a između ostalog ukazao da „u Srbiji nijedna institucija ni organizacija ne sprovodi sistematičnu i proaktivnu procenu potrebe stanovništva za socijalnom zaštitom“.

To je, kako je rekao, jedna od strategija koje su društvu najpotrebnije za pripremu za suočavanje sa krizama, a istekla je još pre najmanje sedam godina.

„I pre toga je bila praktično ‘mrtav’ dokument jer se nadležne institucije nisu rukovodile njenim sadržajem, niti su izveštavale o njenoj primeni“, ocenio je Sekulović.

Usvajanje nove strategije ne proizlazi, prema njegovim rečima, direktno iz procesa pristupanja EU, ali jeste povezano sa pojačanom pažnjom koju je EU ovim pitanjima počela da pridaje i pre pandemije.

To je, kako je rekao, jasno izraženo u Evropskom stubu socijalnih prava, među čijim načelima se, između ostalog, nalazi i pravo radnica i radnika na socijalnu zaštitu i pravo svih onih koji nemaju dovoljno sredstava za život na adekvatna davanja koja garantuju dostojanstven život.

U Srbiji, gde svaka četvrta osoba živi u riziku od siromaštva, vlasti, prema rečima Sekulovića, očigledno ne žele da sagledaju realnu socijalnu sliku društva, jer već godinama odlažu uvođenje sistema socijalne karte ili nekog sličnog rešenja.

EK vidi napredak u politici zapošljavanja, ali i primećuje da su dugoročno nezaposleni i dalje „suočeni s ozbiljnim izazovima da se integrišu na tržište rada“.

Sekulović je rekao da je EK ukazala da je u 2020. smanjena budžetska podrška aktivnim merama zapošljavanja i da pristup tim merama ima samo 28 odsto od ukupnog broja nezaposlenih koji su prijavljeni kod Nacionalne službe za zapošljavanje.

„EK tu prilično ‘žmuri’ na naše propuste ili, u najmanju ruku, nemar da se popravi stanje svih grupa stanovništva na tržištu rada. Komentari se uglavnom svode na pokazatelje tržišta rada, a ne ulazi se u to šta, zapravo, generiše takve rezultate“, reko je Sekulović.

Dodao je da je „tu reč o odrazu suprotstavljenih interesa različitih delova Unije, jer nekim članicama, poput Nemačke i Austrije, odgovara stalan priliv radne snage iz Srbije, a loša socijalno-ekonomska, ali i politička situacija u Srbiji, je jedan od najjačih faktora pritiska da se emigrira“.

„Zbog toga se ne komentarišu efekti na primer Zakona o dualnom obrazovanju koji preti da odvede generacije mladih u nisko obrazovanje i jeftin i nedostojanstven rad do kraja života, bilo kod nas za inostrane firme, bilo u zemljama EU“, naveo je Sekulović.

To što se ponovo smanjuje budžet za aktivne mere tržišta rada, kako je rekao, „više nikog ne potresa, jer u suštini u politiku zapošljavanja skoro da više niko i ne veruje, jer je sve više transakcija dogovara na najvišem nivou, između vlada i kompanija“.

U ovogodišnjem izveštaju EK znatno veću pažnju posvetila je rodnoj ravnopravnosti generalno, uključujući zapošljavanje i ukazala da „Srbija, očekivano, zaostaje u većini parametara za državama članicama EU što, na primer, pokazuje i činjenica da ni četiri godine posle isteka roka utvrđenog Akcionim planom nije usvojen Zakon o rodnoj ravnopravnosti“.

Sekulović je naveo da je Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom predstavljao korak u suprotnom smeru od onog koji je bio potreban, jer su mnoge žene ostale bez naknade koja bi im garantovala dostojanstven život.